

INFORMASJON OM TØRKEN OG AVLINGSSKADEORDNINGEN

Fortsatt er det varmt og tørt. Og langtidsvarselet neste 10 dager er så langt heller ikke lystelig lesning. Regn kan ennå berge mye, men når regnet ikke kommer taper vi jo avling for hver dag som går.

Alle oppfordres til å gå for maksimal avling i år, formangel i Nord Østerdal er meget sannsynlig.

Før eller seinere vil det regne, men det skulle helst vært «før». Avlingsskadeordning vil kunne kompensere i hvert fall noe av økonomisk tap. Erstatningsfor – særlig tørrluta halm vil trolig kunne bli aktuelt.

Avlingsskadeordningen

I forskriften om avlingsskade står det at avlingsskade skal meldes landbrukskontoret straks skaden oppstår og at bruker skal dokumentere skaden. **Fortsatt trenger ingen i Folldal å melde inn avlingsskade nå**, så lenge årsaken er tørke. Ennå bør vi se minimum hvordan nedbøren blir i juli før det er mulig å si noe om graden av avlingssvikt. Landbrukskontoret kommer tilbake med mere informasjon etter hvert, om når vi ønsker meldinger om sannsynlig søknad om avlingsskadeerstatning. Det blir neppe før i august. Siste søknadsfrist for avlingsskadeerstatning er 31. oktober. Link til alt om avlingsskadeerstatning: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/erstatning/klimabetingende-skader/avlingssvikt>

For grovfor er det areal som står i gårdskart som fulldyrka eller overflatedyrka jord som omfattes av avlingsskadeordningen. Areal klassifisert som innmarksbeite omfattes ikke. I Folldal gjelder normalavling på 390 forenheter på fulldyrka eng, 310 forenheter på overflatedyrka eng og 430 forenheter på grønnforvekster. Areal som er tilsådd i 2018 (dvs gjenlegg) teller med i regnestykket. Den som har ekstensiv drift med lite gjødsling eller bare en slått kan få beregna lavere normalavling enn normen. 30% avlingstap er egenandel.

Det grovforet du har ved innsett av husdyra i rundballer, siloer eller høytørker blir målt opp, telt og beregna. Videre skal antall dager husdyra beiter på fulldyrka eller overflatedyrka areal telles med i regnestykket. Alt areal du driver med grovfor på fulldyrka og overflatedyrka areal skal med i regnestykket, det beregnes ikke erstatning for ett og ett jorde. Og årets avling blir korrigert for bruk av innkjøpt for og bruk av tidligere års avling.

Når beregnet avling blir under 70% gjelder for grovfor følgende satser:

-Kr 3,70 kroner pr forenheter for foretak med husdyr

-Kr 2,30 pr kilo høy eller annet grovfor omregnet til høy for foretak uten husdyr

Maksimal utbetaling per vekstgruppe er kr. 750 000.

Fra og med nå ber vi alle som merker avlingssvikt om å være nøye med:

-Registrer nøye eventuell tilleggsforing med mengde innkjøpt for eller tidligere års avling når dyra beiter på fulldyrka eller overflatedyrka jord eller når dyra står inne. Har en kjøpt fôr og brukt som tilleggsfôr i vekstsesongen må mengde kjøpt fôr dokumenteres. For overliggende fôr fra tidligere som brukes i løpet av sommeren 2018 må dokumenteres eller godt sannsynliggjøres at det er overliggende fôr. Uten dokumentasjon/sannsynliggjøring skal det regnes som skadeårets avling.

-Registrer antall beitedager på fulldyrka eller overflatedyrka jord. Noter datoer og antall dyr hele veien. Skill mellom mjølkekyr/ammekyr og øvrige storfe, mellom søyer med lam og øvrige småfe.

-Også en fordel med gode KSL registreringer på sådatoer, slåttedatoer, gjødslinger og avlingsmengde for hvert enkelt skifte.

Hva tilrådes å gjøre nå

-Den som har vanningsanlegg bør bruke det, men den muligheten har jo de færreste.

-Slå ved begynnende skyting eller når du har anledning etter dette. Jorder som eventuelt skulle ha god vannforsyning fra grunnvann vil kunne øke i mengde avling ganske lenge, og kan slås sist. Men det som er tørt har stagnert eller krymper.

-Legg til rette best mulig for gjenvekst og sats fortsatt på at regnet kommer i juli og august.

-Gjødsling kunstgjødsel: Ved redusert avling på 1. slått er en del av næringsstoffene etter første gjødsling fortsatt igjen i jorda. Men tilfør noe nitrogen. Det kan være lurt å tilføre cirka 5-6 kilo som tilsvarer feks 20-25 kilo 25-2-6. Det er væte som har vært og er minimumsfaktoren og det er ikke noe å hente på å tilføre mere næringsstoffer enn plantene trenger. Men de som gjødsler under norm kan med fordel øke på litt.

-Husdyrgjødsel: Møkka er en ressurs. Helst skal det jo regne ved spredning, men iblant må en tilpasse alt til det praktisk mulige. Dersom regnet kommer vil alt kunne skje veldig fort. Rekker du da å kjøre møkk før plantene har fått for mye bladmasse? Jfr risiko for sporer. Spredning i varmt vær og uten regn gir mye nitrogen tap selvsagt, men det blir minst like mye N-tap dersom møkka dumpes i for store mengder i gjenlegg til høsten. Men uten regn er jo selvsagt mye vanninblanding viktig.

Erstatningsfor

Så lenge det har vært tørke i alle nærliggende områder er tørrluta halm mest aktuelle erstatningsforet for drøvtyggere og særlig for storfe. I et normalår pløyes det ned svært mye halm. Det jobbes nå fra faglaga i Hedmark med å få til henstillinger til kornområdene om å presse halmen. Selv med tørke på mye kornavlinger er det nok mye halm i Solør og på Hedemarken, men utfordringa er om noen våger å koste penger på pressing før salget er i boks. Den som vet det blir formangel oppfordres til å knytte til seg kontakter for kjøp av halm.

Økt andel kraftfor i rasjonen til vinteren vil i en del tilfeller kunne være det mest økonomiske. Kraftfor har billig frakt. Selv om det er massiv svikt i kornavlingene i Sør Norge, er det nå en gang slik at import av råvarer til kraftfor vil kunne føre til at dette ikke nødvendigvis gir så mye økte kraftforpriser.

En kombinasjon av tørrluta halm og riktig bruk av kraftfor vil trolig kunne gi en akseptabel foring rent husdyrfaglig. Men så må selvsagt regnestykket inkludert frakt og avlingsskadeerstatning gå opp økonomisk.

Hva skjer videre

På kort sikt er det viktig at kornområdene blir gjort oppmerksomme på sannsynlig formangel i Nord Østerdal. Det skjer ting rundt dette nå. Men alle med dårlig avling anbefales å se etter kontakter angående halm, dersom det er aktuell løsning.

Landbrukskontoret følger situasjonen som best vi kan, og vil komme tilbake med mere informasjon etter hvert. Vi satser også på å tilby et møte om blant anna foring og tilgang på erstatningsfor etter hvert.